

Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑΝ

‘Υπό ΔΑΒΒΑ Π. ΣΠΙΕΝΤΖΑ

‘Υφηγητοῦ τῶν Πολιτικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν
εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Σχολὴν Εὐελπίδων

Τὸ θέμα ἐξ ἀρχῆς μέχρι σήμερον παρουσιάζει ἀλλαγὰς καὶ μίαν ἔντονον ἐξέλιξιν. Κυρίως οἱ σταθμοὶ οἱ ὅποιοι δύνανται νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς ἀποφασιστικοί, εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι συνδέονται χρονολογικῶς μὲ τὸν θεσμὸν τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ποιος δηλαδὴ εἶναι ὁ θεσμὸς αὐτός, διὰ τὸν ὅποιον ἀμέσως θὰ διμιήσω.

‘Ο κρατικὸς προϋπολογισμὸς εἶναι ἔνας θεσμὸς τελευταῖος περίπου τῶν δύο αἰώνων καὶ ὁ ὅποιος ἀποτελεῖ τὴν μορφὴν τοῦ τυπικοῦ Νόμου μὲ μίαν ἴδιορυθμίαν διάφορον τῶν συνήθως τυπικῶν Νόμων.

‘Ο κρατικὸς προϋπολογισμὸς, ὡς ἐμφανίζεται σήμερον, εἶναι ἡ ἐξέλιξις τῆς προσπαθείας, ἡ ὅποια ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων ὡς προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νὰ νικήσῃ τὴν αὐθαίρεσίαν, ἐξηγεῖται καὶ δικαιολογεῖται ὡς οἱ ἀγῶνες τοὺς ὅποιους κατέβαλον οἱ λαοί, διὰ νὰ ἀποκτήσουν τὰ στοιχειώδη δικαιώματα τῆς ἐλευθερίας, τὰ δικαιώματα τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ γενικῶς τὰ δικαιώματα τὰ ὅποια συνδέονται μὲ αὐτὸν τὸ ὅποιον καλεῖται Κοινοβουλευτικὴ ἐξέλιξις καὶ τάξις.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν εἶναι δυνατὸν νὰ συνδέσωμεν τὸ θέμα μας κατ’ ἀρχὰς μὲ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ, διότι ἐκεῖ στηρίζεται. ‘Η ἀναζήτησις ἴστορικῶς τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ εἶναι ἐκείνη ἡ ὅποια ὑποβοηθεῖ τὴν διερεύνησιν τοῦ θέματός μας, καὶ δὲν εἶναι ὅμοιόμορφος εἰς ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς χώρας.

“Οπως μᾶς πληροφορεῖ ἡ ἴστορία τῶν οἰκονομικῶν θεωριῶν καὶ κυρίως ἡ Δημοσιονομικὴ ἴστορία, διὰ τοῦ μεγάλου ‘Ελληνος ἀειμνήστου Καθηγητοῦ ‘Ανδρεάδη, κατὰ τὴν ‘Ομηρικὴν ἐποχὴν δὲν ὑφίσταται θεσμὸς προϋπολογισμοῦ, ὡς νοοῦμεν αὐτὸν σήμερον.

Τὸ αὐτὸν συμβαίνει καὶ ἀργότερον μὲ τὰ διάφορα ‘Αρχαῖα ‘Ελληνικὰ Κράτη. Καὶ ἐδῶ ἐλλείπει ὁ θεσμὸς τοῦ Προϋπολογισμοῦ. ‘Ακόμη, ἔχομεν τὴν εὐχέρειαν νὰ ἀναζητήσωμεν μὲ περισσότερα στοιχεῖα τὸν θεσμὸν εἰς τὸν Μεσαίωνα. Καὶ ὅμως καὶ εἰς τὸ Βυζαντινὸν κράτος ἀπουσιάζει.

Θὰ ἀνατρέξωμεν μόνον εἰς δύο Εὐρωπαϊκὰ κράτη τὰ ὅποια διεδραμάτισαν· οὐσιαστικὸν ρόλον εἰς τὴν διαιμόρφωσιν τοῦ θεσμοῦ τοῦ κρατικοῦ. Προϋπολογισμοῦ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν.

‘Ο Καθηγητής κ. Μ. Στασινόπουλος περιγράφων συνοπτικῶς τὰ γνωρίσματα τῆς ἀπολυταρχικῆς περιόδου (προκοινοβουλευτικῆς) ὡς πρὸς τὸν προϋπολογισμὸν ἀναφέρει, ὅτι κατὰ τὰς ἀντιλήψεις τῆς ἐποχῆς ταυτιζομένης τῆς Πολιτείας πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ ἡγεμόνος, ἐταυτίζετο παραλλήλως ἡ Οἰκονομία τῆς Πολιτείας πρὸς τὴν προσωπικὴν οἰκονομίαν τοῦ ἡγεμόνος. Συνεπῶς, ἀνεξέλεγκτοι οἱ προσωπικοὶ λογαριασμοὶ τοῦ ἡγεμόνος.

Ἐτηρεῖτο μυστικότης ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον τῶν προσωπικῶν αὐτῶν λογαριασμῶν τοῦ ἡγεμόνος καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ λαὸς δὲν ἤδυνατο νὰ ἔχῃ γνῶσιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς Πολιτείας. Σπανίως ὅμως οἱ ἡγεμόνες καὶ προκειμένου νὰ ἐπιβάλουν νέους φόρους ἔζήτουν τὴν συγκαταθεσιν τῶν λαῶν διὰ λόγους καὶ ἥθικῆς τάξεως καὶ οὐσιαστικῆς ἀποδόσεως.

Ἡ ἀπαρχὴ τοῦ θεσμοῦ τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ δύναται νὰ ἀναζητηθῇ περὶ τὸ 1215, ὅταν, ὡς γνωστόν, τότε, οἱ εὐγενεῖς ἀντετάχθησαν εἰς τὴν ἐπιβολὴν νέων φόρων, οἱ ὅποιοι κατὰ τὰς ἀπόψεις τοῦ Βασιλέως Ἰωάννου Ἀκτήμονος ἦσαν ἀναγκαῖοι τότε.

Ἡ ἀντίδρασις αὐτὴ τῶν "Ἀγγλων εὐγενῶν προεκάλεσε τὸν γνωστὸν καταστατικὸν χάρτην τῆς ἐποχῆς, Magna Charta Libertatum, ὁ ὅποιος μᾶς διέπει ἔκτοτε καὶ ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ καὶ τῆς Δημοσιονομικῆς ἔξελίξεως τὴν ὅποιαν ἔγνωρισεν ἡ ἀνθρωπότης.

‘Αποτελεῖ δηλαδὴ τὸ πρῶτον καθιερουμένην τὴν ἀρχὴν τῆς προηγουμένης ἔξουσιοδοτήσεως τῶν δημοσίων ἐσόδων.

Μετὰ τὸ 1215 καὶ τὴν πάροδον ἀρκετῶν αἰώνων ἐρχόμεθα εἰς τὸ 1628 καὶ εἰς τὸ 1688 μὲν δύο ἀκόμη σταθμούς, μὲν δύο προσπαθείας δηλαδή, νὰ ἀντιδράσῃ ὁ κόσμος κατὰ τῆς ἐπιβολῆς νέων φόρων, ἀνευ προηγουμένης συγκαταθεσεως τοῦ Κοινοβουλίου. ‘Ο τότε Βασιλεὺς Κάρολος ὁ Α' ὑπογράψας τὴν Αἴτησιν τῶν Δικαιωμάτων (Petition of Right) 1628, ἀνελάμβανε τὴν ὑποχρέωσιν, ὅτι οὐδεὶς ἐλεύθερος ἄνθρωπος θὰ ἔξηναγκάζετο εἰς καταβολὴν φόρου ἀνευ συγκαταθέσεως τοῦ Κοινοβουλίου. ‘Ἐν τούτοις, μετὰ ἐν ἔτος ὁ αὐτὸς Βασιλεὺς Κάρολος ὁ Α', ἐπιβάλλει αὐθαιρέτως τὸν γνωστὸν φόρον ἐπὶ τῶν πλοίων, μὲ συνέπειαν τὴν καταδίκην ἐνὸς πλοιοκτήτου ἀρνηθέντος τὴν καταβολὴν φόρου μη ἐγκριθέντος παρὰ τοῦ Κοινοβουλίου, τὴν πρόκλησιν ἔξεγέρσεως τοῦ λαοῦ καὶ τελικῶς τὴν διακοπὴν τῆς λειτουργίας τοῦ Κοινοβουλίου ἐπὶ δεκαετηρίδα. ‘Ηκολούθησεν ἡ ἐπανάστασις τοῦ Κρόμβελ, ἡ καταδίκη καὶ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Βασιλέως Καρόλου τοῦ Α', 1649, καὶ τελικῶς ἔχομεν τὸ 1688 τὴν «Δήλωσιν τῶν δικαιωμάτων» ἡ ὅποια ἐδέχθη ὡς παράνομον οἰανδήποτε ἐπιβολὴν φόρου ἀνευ συγκαταθέσεως τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Λαοῦ ὑπὸ τοῦ

τότε Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Γουλιέλμου Γ'. "Εκτοτε, κανονικῶς καὶ ἄνευ διακοπῆς ἅπαντα τὰ ἔσοδα ἐτέθησαν διὰ παντὸς ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Κοινοβουλίου, εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

‘Η διαμόρφωσις ὅμως τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ ὀφείλεται περισσότερον εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν τάξιν, τὸν ὀρθολογισμὸν καὶ τὴν μεθοδολογίαν τῆς Γαλλίας.

Εἰς τὴν Γαλλίαν αἱ γενικαὶ τάξεις États Généraux ἀπὸ τοῦ 1314 παρουσιάζουν τὴν περίπτωσιν τῆς συγκαταθέσεως τῶν ἐκπροσώπων τοῦ λαοῦ, ὅταν πρόκειται ἡ Γαλλικὴ Αὐλὴ νὰ ἐπιβάλῃ νέους φόρους. ‘Αλλ’ ὅμως τοιαῦται συνελεύσεις ἐπραγματοποιοῦντο κατ’ ἀραιὰ χρονικὰ διαστήματα κυρίως ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἐπιβληθοῦν ἔκτακτοι εἰσφοραὶ πρὸς κάλυψιν δαπανῶν πολεμικῶν ἐγχειρημάτων. ‘Ο θεσμὸς ἀναζωογονεῖται ἐπὶ Υ'πουργοῦ Οἰκονομικῶν M. Sully (Βασιλείᾳ Ἐρρίκου Δ') ἐπαναλαμβανομένης σχετικῆς δηλώσεως περὶ συγκαταθέσεως τῶν φορολογουμένων προκειμένου περὶ νέων φορολογιῶν. Μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἐπανάστασιν ἐπαναλαμβάνεται ἡ δήλωσις περὶ τῆς ἐγκρίσεως τῶν φόρων. Τότε, ἐζητήθη διὰ πρώτην φορὰν καὶ ὁ προληπτικὸς ἔλεγχος τῶν δαπανῶν¹. Τελικῶς, ἐπεκράτησεν ἡ ἀποψὶς τοῦ Montesquieu, περιελήφθησαν δὲ σχετικαὶ διατάξεις εἰς τὰ Συντάγματα τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως περὶ τοῦ προληπτικοῦ ἔλεγχου τῶν δαπανῶν εἰς Γαλλίαν.

‘Ο θεσμὸς τελικῶς τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ τὸν ὄποιον σήμερον ἐντελῶς φυσικῶς ἀντιμετωπίζομεν, εἶναι ὡς ἀνωτέρω ἐλέγχη, θεσμὸς περίπου δύο αἰώνων.

Τὸ εὐτήχημα δι’ ἡμᾶς τοὺς “Ἐλληνας εἶναι, ὅτι μεταλαμπαδεύεται ἡ προσπάθεια καὶ ἡ πεῖρα τῶν ξένων, εὐθὺς ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἐλληνικῆς Ἐπαναστάσεως.

Αἱ ἔθνοσυνελεύσεις τοῦ “Ἀστρους, τῆς Τροιζηνίας καὶ τῆς Ἐπιδαύρου ὅμιλοῦν ρητῶς περὶ τῆς ἀρχῆς, ἡ ὄποια πρέπει νὰ διέπῃ τὴν διαχείρισιν τῶν Δημοσίων Οἰκονομικῶν. Καὶ τὸ παρήγορον εἶναι, ὅτι δὲν ἀφορᾷ μόνον τὸ σκέλος τῶν ἐσόδων, ἀλλὰ ἀφορᾷ καὶ τὸ σκέλος τῶν δαπανῶν.

Συνεπῶς εἰς τὴν Ἐλλάδα ὄμαλῶς ἔξελισσονται τὰ πράγματα, ἀπὸ ἀπόψεως θεσμοῦ καὶ διεπόμεθα θεσμολογικῶς ἔκτοτε μὲ τὴν ἔννοιαν αὐτήν.

‘Ο Κρατικὸς ὅμως προϋπολογισμός, ὡς θεσμός, ἔχει μίαν δυναμικὴν ἔξελιξιν, ἡ ὄποια διὰ τὴν ἔξελιξιν τῆς οἰκονομίας τείνει νὰ καθοδηγῇ αὐτὴν καὶ ὡς ἔχουν ὑποχρέωσιν ἀλλωστε οἱ διαχειριζόμενοι τὰ Δημόσια οἰκονομικά, ἀπὸ τὸν Κρατικὸν προϋπολογισμὸν θὰ ἀντλήσουν τὰς δυνάμεις, διὰ νὰ δημιουργήσουν ἔκεινα τὰ ὄποια ἐπιδιώκουν.

1. ‘Ο ὄποιος προσεκάλεσεν ἀντιδράσεις, ἀκόμη καὶ μεταξὺ τῶν ἡγετῶν τῆς ἐπαναστάσεως δέ τοι Mirabeau.

Μακρὰν λοιπὸν τῆς οἰασδήποτε πολιτικῆς ἀναμίξεως, ὁ Κρατικὸς προϋπολογισμὸς ἀποτελεῖ τὸ ὅπλον εἰς χεῖρας τῶν Ὑπουργῶν τῶν Οἰκονομικῶν, διὰ πᾶσαν δημοσιονομικὴν κατεύθυνσιν καὶ διὰ κάθε ἔργον τὸ ὅποῖον ἐμπίπτει εἰς τὸν κύκλον καὶ εἰς τὰς ἐπιδιώξεις τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, τὴν ὅποίαν σήμερον τόσον πολὺ καὶ τόσον συγχά ἀκούομεν.

Ο Κρατικὸς Προϋπολογισμὸς κατὰ τὸ παρελθόν, δηλαδὴ πρὸ δύο αἰώνων, ἔθεωρήθη ὡς ἀναγκαῖος διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα, τὰ ζητήματα τὰ ὅποια ἐδημιουργοῦντο ἐκ τῆς περιπτώσεως ὡρισμένων δαπανῶν. Δηλαδή, βάσει τῶν ἐσόδων ἐπρεπε ἀντιστοίχως, νὰ εἶναι καθηλωμέναι αἱ δαπάναι καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ παλαιὰ μορφὴ τοῦ Κράτους εἶχε περιωρισμένας δαπάνας, διότι ἡ μορφὴ τοῦ Κράτους, νυκτοφύλακος.

Σήμερον, ὅμως, τὸ Κράτος ἔχει μεταπηδήσει εἰς ἄλλην σφαῖραν δραστηριότητος καὶ ἐπομένως αἱ ἐπιδιώξεις τοῦ Κράτους εἶναι πολλαὶ, εἶναι διάφοροι. Εἶναι τὸ σύγχρονον Κράτος τὸ κοινωνικόν, τὸ ὅποῖον ἀποβλέπει καὶ κατεύθυνεται εἰς πάρα πολλοὺς σκοπούς.

Ἡ περίπτωσις, ἐπομένως, τῶν δαπανῶν διογκοῦται ἀντιστοίχως μὲ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ Κράτους. Αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἡ παρακολούθησις τῶν δαπανῶν προϋποθέτει μίαν ἀντίστοιχον αὔξησιν τῶν ἐσόδων. Διότι, δὲν ὑπάρχει καμμία Κρατικὴ ἐπιδίωξις, ἡ ὅποια νὰ πραγματοποιήται ἀνευ ἐξυπηρετήσεως, δημοσιονομικῆς ἐξυπηρετήσεως.

Ἡ ἀφετηρία λοιπὸν τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ μᾶς δίδει μίαν τάξιν δαπανῶν, τὴν πλέον ἀναγκαίαν. Βάσει αὐτῶν ἐκινοῦντο οἱ ἔκαστοτε Ὑπουργοὶ τῶν Οἰκονομικῶν μὲ μοναδικὸν καὶ ἀποκλειστικὸν σκοπόν, νὰ ἔξεύρουν τοὺς πόρους, αἱ ὅποιοι θὰ ἐκάλυπτον τὰς ἀπαραιτήτους ἀνάγκας.

Ἄπο τὴν στιγμὴν ὅμως κατὰ τὴν ὅποίαν τὸ Κράτος ἀλλάσσει πορείαν καὶ κατεύθυνσιν, καὶ οἱ σκοποὶ καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ κράτους κατευθύνουν τὴν σύνθεσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ, δίδει τὴν διέξοδον ὁ μέγας Γερμανὸς οἰκονομολόγος Adolf Wagner, χαράσσων μίαν νέαν γραμμὴν ἀποδεικνύων κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν ἀποστολὴν τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, εἰς τὴν ἐφαρμογήν.

Ο Βάγκνερ ὑπεστήριξεν ἔκτοτε, ὅτι σκοπὸς τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ δὲν εἶναι ἀπλῶς νὰ ἀντιμετωπίζῃ τὰς ἀναγκαίας δαπάνας. Ἐπρεπε νὰ περάσωμεν ἡμεῖς μίαν ἄλλην κατηγορίαν εἰς τὴν δραστηριότητα τοῦ Κράτους, ἡ ὅποια συμπίπτει μὲ τὸν ἀπελθόντα αἰῶνα καὶ ὡς ἐκ τούτου τὰ Κρατικὰ ἔσοδα, ἐπρεπε νὰ ἀναμορφώνωνται καὶ νὰ διαμορφώνωνται ἀναλόγως τῶν σκοπῶν, τοὺς ὅποίους πλέον ἔθεσε τὸ Κράτος.

Πέραν τῶν σκοπῶν 'Εθνικῆς 'Αμύνης καὶ 'Εθνικῆς 'Ασφαλείας τὸ Κράτος ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἤρχισε νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν. Νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν παιδείαν. Νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὰς πολιτιστικὰς ἀνάγκας, αἱ ὅποιαι, ἐνῷ, ἄλλοτε κατὰ τὸν μεμακρυσμένον χρόνον δὲν ἀπετέ-

λουν ἀντικείμενον, τοῦ Κράτους, ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἀποτελοῦν τὸ ἐπίκεντρον τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ Κράτους.

‘Η πορεία λοιπὸν καὶ ἡ ἔξελιξις θεωρεῖται ὅμαλὴ καὶ φθάνομεν ὡς ἐκ τούτου τὴν σημερινὴν ἐποχὴν, ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἡ περισσότερον ἐνδιαφέρουσα καὶ τὴν ὁποίαν θὰ ἔξετάσωμεν.

‘Η ἀποστολὴ τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ εἰς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν εἶναι διάφορος τῆς μέχρι πρὸ δὲ λίγου ἐκτεθείσης. Τὸ Κράτος, ἔπαισε νὰ βλέπῃ ἀφ’ ὑψηλοῦ τὴν ἀπασχόλησιν τοῦ κόσμου. Ἐπαισε νὰ ἀδιαφορῇ ἐνώπιον ζωτικῶν θεμάτων, οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀλλ’ ἀντιστρόφως τὸ Κράτος ἀναμιγνύεται ἐνεργῶς, ἀσχολεῖται ἐμφανῶς καὶ ἀποτελοῦν ἀντικείμενικοὺς σκοποὺς τοῦ Κράτους ὅλαι αἱ ἐπιδιώξεις, αἱ ὁποῖαι κάποτε μόνον διὰ φαντασίας ἦτο δυνατὸν νὰ συνδεθοῦν μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ.

‘Ο Κρατικὸς προϋπολογισμὸς σήμερον καὶ εἰς τὸ ἐγγὺς μέλλον ἀποτελεῖ τὸ σύνολον τῆς προσπαθείας ἑνὸς λαοῦ, τὴν ἔκφρασιν τῶν οἰκονομικῶν, ἡ ὁποία καθοδηγεῖ τὴν προσπάθειαν, τὴν ὁποίαν καταβάλλουν ὅλοι, ἐπιδιώκοντες τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν.

‘Ο κύριος λοιπὸν στόχος, ἡ κυρία γραμμή, ἡ κεντρικὴ γραμμὴ τῆς Κυβερνητικῆς προσπαθείας τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, εἶναι πῶς διὰ τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ θὰ δραστηριοποιηθῇ περισσότερον ἡ οἰκονομία καὶ θὰ κατορθωθῇ νὰ ἀξιοποιηθοῦν, κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπον, ὅλαι αἱ δυνάμεις τοῦ ‘Εθνους, προκειμένου νὰ ἐπιτευχθῇ τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκουν δμοῦ τὸ Κράτος καὶ ἡ Κοινωνία, δηλαδὴ ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῆς Χώρας.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν σήμερον, ἡ συμβολὴ τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ εἶναι σχεδὸν ἀπεριόριστος. Ἐπιτρέπεται νὰ χρησιμοποιήσω τὸν δρον, διότι προσπαθεῖ τὸ Κράτος, νὰ ἀξιοποιήσῃ τὰ κενά, τὰ ὁποῖα ἡ ιδιωτικὴ πρωτοβουλία ἡ δὲν ἐπιθυμεῖ ἡ δὲν ἐπιδιώκει νὰ τὰ ἀξιοποιήσῃ, ἡ ἐλλείψει ἐπαρκοῦς κέρδους, οἰκονομικοῦ ἐνδιαφέροντος δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἀξιοπόνησιν.

‘Οπως γνωρίζετε, τὸ Κράτος εἰς τὰ σημεῖα αὐτὰ ἐπιθυμεῖ, ὑποχρεοῦται ἐὰν θέλετε, νὰ ἀναπληρώσῃ τὸν ‘Ἐπιχειρηματίαν. ‘Οχι διότι ἐπιθυμεῖ νὰ καταστῇ ‘Ἐπιχειρηματίας, ἀλλά, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραμείνῃ οὐδέτερον. ‘Αλλοτε, κατὰ τὸ παρελθόν, εἰς τὴν ἐποχὴν δηλαδὴ τοῦ ἀπολύτου φιλελευθερισμοῦ, κατὰ τὴν ὁποίαν ἴσχει τὸ ἀτομιστικὸν οἰκονομικὸν σύστημα, δὲν ἡσχολεῖτο τὸ Κράτος, διότι δὲν ἐνομίζετο δτὶ τὸ Κράτος εἶχεν ὡς ἀποστολήν, νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τό, ἐὰν ὁ πολίτης θὰ εύρῃ ἐργασίαν, μὲ τὸ ἀν ἡ ἐργασία θὰ ἐλέγχεται καὶ θὰ προστατεύεται, μὲ τὸ ἀν θὰ ἀξιοποιοῦνται αἱ πλουτοπαραγωγικαὶ πηγαὶ καὶ οἱ πόροι τῆς χώρας.

Σήμερον, δημως, ἔχομεν μεταπηδήσει ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καὶ ὅποιασδήποτε φύσεως οἰκονομικὴ πολιτικὴ καὶ ἀνὰ ἀσκῆται, βασικὴ ἐπιδίωξις εἶναι νὰ ἀναμορφωθῇ ἡ οἰκονομία πρὸς τὰς κατευθύνσεις αὐτάς. Ἐπομένως, ὁ σκοπὸς τοῦ Κράτους εἶναι, διὰ τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, νὰ καλύψῃ τὰ κενά, τὰ ὄποια ἡ ἴδιωτικὴ πρωτοβουλία δὲν προσέρχεται νὰ ἀξιοποιήσῃ. Ἰδού, ἀκριβῶς τὸ σημεῖον, διὰ τὸ ὄποιον ὁ Κρατικὸς προϋπολογισμὸς καλεῖται νὰ ἀξιοποιήσῃ τὰς δυνάμεις τοῦ "Εθνους καὶ αἱ ὄποιαι ἐν προκειμένῳ εἶναι οἰκονομικαί.

Εἰς μίαν παλαιάν του διμιλίαν πρὸ δεκαετίας, δ τότε Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν Χρ. Θηβαῖος εἶχεν διμιλήσει περὶ τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς ὡς ὅπλου εἰς χεῖρας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ αὐτό, Κυρίαι καὶ Κύριοι. Ὁ Κρατικὸς προϋπολογισμὸς, ἀποτελεῖ ἐν διπλον εἰς χεῖρας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἀσφαλῶς ἡ Πολιτεία, ἡ ὄποια διὰ νόμου προτάσσει τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν ὡς Ὑπουργὸν ηὔξημένης ἰσχύος, οὐχὶ ἀσκόπως, ἀναμένει ἀπὸ τὰς ἐνεργείας του νὰ ἀξιοποιηθοῦν, αὐτὰ τὰ ὄποια ἀνέφερον προηγουμένων.

Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ εἶναι ἐπομένως εἰς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν νὰ ἀξιοποιηθοῦν αἱ δυνάμεις τοῦ "Εθνους, αἱ οἰκονομικαὶ καὶ νὰ κατορθωθῇ ἡ ὅσον τὸ δυνατὸν ταχυτέρα οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῆς χώρας.

Ἄπὸ τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὄποιαν τὸ Κράτος ἔχει παρέμβει ἥδη εἰς τὴν οἰκονομίαν, δὲν εἶναι θεατής, ἀναμένεται δὲν ἡ παρέμβασις αὐτὴ τοῦ Κράτους πρέπει νὰ εἶναι ἐποικοδομητική, ὥστε τὸ ἀποτέλεσμα νὰ δικαιολογῇ ἀκριβῶς τοὺς λόγους τῆς παρεμβάσεως τοῦ Κράτους εἰς τὰ οἰκονομικά.

Ο λόγος διὰ τὸν ὄποιον τὸ Κράτος ἀναμιγνύεται πλέον εἰς τὰ οἰκονομικά, εἶναι σαφής. Πλὴν ὅλων τῶν ὅλων θὰ ἀναφέρω, δὲν εἶναι μία ἀμυνα τοῦ Κράτους κατὰ τῶν πάσης φύσεως ἐπιδιώξεων τῶν ἀνατρεπτικῶν καὶ ἀναρχικῶν στοιχείων, τὰ ὄποια ἐπιβουλεύονται τὴν κρατοῦσαν τάξιν καὶ γενικῶς τὴν κοινωνικὴν γαλήνην τὴν ὄποιαν ἔχομεν.

Ἡ ἀμυνα λοιπόν, ἡ νόμιμος ἀμυνα τοῦ Κράτους ἀσκεῖται διὰ τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ. "Οταν τὸ Κράτος ἐπιδιώκῃ νὰ αὐξήσῃ τὴν ἐθνικὴν δαπάνην, σημαίνει δὲν ἐπιδιώκει ὄπωσδήποτε νὰ ἀσκήσῃ πολιτικὴν ἀπασχολήσεως. Καὶ αὐτὴ ἡ πολιτικὴ τῆς ἀπασχολήσεως, ὅπως ἀνέπτυξε ὁ γνωστὸς "Αγγλος οἰκονομολόγος Keynes εἶναι ἐκείνη ἡ ὄποια ἀποτελεῖ τὴν ἀσπίδα κατὰ πάσης ἀναρχίας καὶ κατὰ πάσης ἀνατροπῆς.

"Οταν τὸ ἄτομον ἀπασχολῆται καὶ ἀμείβεται, δὲν δημιουργοῦνται κοινωνικὰ προβλήματα τὰ ὄποια δημιουργοῦν τὰς ἀκραίας θέσεις. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ συμβολὴ τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ εἶναι ἐπομένως λογική, εἶναι δικαιολογημένη. Ὁφείλει τὸ Κράτος, καὶ τὸ ἀποδεικνύει πλέον μεταπολεμικῶς καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, νὰ ἀναμιχθῇ ἐνεργῶς εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτὸν τὸν ὄποιον διεξάγομεν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διαχωρίσωμεν τὸ θέμα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἀπὸ τὸ θέμα τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς. Δὲν εἶναι δηλαδὴ δυνατὸν ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν τὸ Κράτος νὰ ἐπικαλῇται ὅτι ἀσκεῖ οἰκονομικὴν πολιτικὴν καὶ νὰ μένῃ οὐδέτερον ὡς πρὸς τὸ θέμα τῶν ἐπενδύσεων. Θὰ ἥτο παράλογον.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἔχομεν συγχρόνως τὴν ύποβολὴν ἀπὸ μέρους τοῦ 'Τυπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ τακτικοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ συγχρόνως ἑνὸς ἄλλου προϋπολογισμοῦ, τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν Δημοσίων Ἐπενδύσεων.

'Εδῶ, εἶναι ἡ ἐνεργὸς ἀνάμειξις, ἡ παρουσία τοῦ Κράτους εἰς τὸν τομέα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, μέσω τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ. Οἱ λόγοι τοὺς ὃποίους προηγουμένως ἀνέφερα σκοπὸν εἶχον νὰ καταδείξουν διὰ ποίους λόγους τὸ Κράτος ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀναμείχθη καὶ ἀναμειγνύεται εἰς τὸ θέμα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἀλλὰ καὶ πῶς μέσω τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιδιώκει τὴν ἐπιτάχυνσιν αὐτῆς τῆς ἀναπτύξεως.

Γνωρίζομεν ὅτι, εἶναι δυσάρεστος ἡ περίπτωσις νὰ καταβάλωμεν φόρους. 'Αλλ' ὅταν οἱ φόροι ἔχουν σκοπὸν νὰ ἀποδώσουν ἔργον, μετριάζεται αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἡ δυσαρέσκεια.

Κατὰ τὸ παρελθόν πρόθεσις τοῦ Κράτους ἦτο νὰ συλλέγῃ φόρους καὶ μόνον ταμιευτικοῦ περιεχομένου, ταμιευτικῆς κατευθύνσεως. Σήμερον, δὲν ἐπικρατεῖ αὐτὸν τὸ πνεῦμα. 'Αποδίδεται ἐν μέρος τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, εἴτε ἀφορῷ τὸ ποσοστὸν 20 %, 25 % ἢ καὶ ἀνάτερον, εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐπενδύσεων, δηλαδὴ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν παρέμβασιν τοῦ Κράτους εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ἀναπτύξεως, γενικῶς τῆς οἰκονομίας. Καὶ εἶναι γνωστόν, ποῖοι εἶναι οἱ σκοποὶ τῆς ἀναπτύξεως. Τί ἐπιδιώκομεν, ὅταν τὸ Κράτος ἀσκῇ πολιτικὴν ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως.

'Επιδιώκομεν διὰ τῆς πολιτικῆς τῆς ἀναπτύξεως ὅπως ἀξιοποιήσωμεν δόλας τὰς πηγὰς τοῦ πλούτου, τὰς ὅποιας διαθέτει ἡ Χώρα, ἀξιοποιήσωμεν τὸ ἀνθρώπινον δυναμικὸν καὶ ἀκόμη καταστήσωμεν εὐτυχεστέρους τοὺς ἔργα-ζομένους. Αὐτὸν περίποιον εἶναι τὸ τρίπτυχον τῆς ἀναπτύξεως, τὸ ὅποιον μᾶς ἀπασχολεῖ καὶ θὰ μᾶς ἀπασχολῇ εἰς τὸ μέλλον.

"Οσον ἐνωρίτερον, κατορθώσωμεν νὰ κερδίσωμεν τὴν ἀνάπτυξιν, τόσον ταχύτερον διασφαλίζομεν τὴν κοινωνικὴν τάξιν, τὴν κοινωνικὴν γαλήνην καὶ τὴν οἰκονομικὴν δημοκρατίαν, ὑπὸ καλὴν ἔννοιαν.

'Ακόμη, ὁ Κρατικὸς προϋπολογισμός, ἀπὸ παλαιότερον ἀλλὰ καὶ σήμερον, μέσω τῆς φορολογικῆς πολιτικῆς, προσπαθεῖ καὶ ἐπιδιώκει τὴν ἀναδιανομὴν τοῦ εἰσοδήματος. Τὸ εἰσόδημα, τὸ ὅποιον τὸ Κράτος ἀποσπᾷ ἀπὸ τὰς εὑπορωτέρας τάξεις καὶ τὸ ἀποδίδει εἰς τὰς πτωχοτέρας τάξεις, εἶναι μία πολιτικὴ κοινωνική, ἀλλά, εἶναι ἐν ταύτῳ καὶ οἰκονομική.

"Οταν μεταφέρῃ τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν ἀπὸ τὰς εὐπόρους τάξεις εἰς

τὰς μεσαίας καὶ εἰς τὰς πτωχάς τάξεις, δὲν κάμνει τίποτε ἄλλο, ἀπὸ τοῦ νὰ παρέχῃ τὰ μέσα, τὴν εὐκαιρίαν, νὰ ἀξιοποιήσουν αἱ μεσαῖαι καὶ αἱ χαμηλαὶ τάξεις, τὴν ἀγοραστικὴν αὐτὴν δύναμιν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἀγορᾶς καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κινεῖ δόλοκληρον τὸ σύστημα τοῦ οἰκονομικοῦ κόσκου, τὸ ὅποῖον ἐπωφελοῦνται καὶ ἐπιδιώκουν ἄλλωστε νὰ αὐξήσουν τὰ ἀστικὰ κέντρα καὶ αἱ βιομηχανικαὶ περιοχαὶ παραλλήλως πρὸς ἄλλας περιοχὰς μὴ ἀνεπτυγμένας αἱ ὅποιαι δὲν ἔμφανίζουν τὴν βιομηχανικὴν δραστηριότητα, ἀλλὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἔμφανίσουν τουριστικὴν, ἢ ἄλλης φύσεως γενικῶς οἰκονομικὴν ἐκμετάλλευσιν.

Διὰ τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, αἱ σύγχρονοι κοινωνίαι ἀναμένουν ὅτι θὰ ἀξιοποιηθῇ τὸ συντομώτερον ἡ περίπτωσις τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν αἱ ὅποιαι ἐλλείψει οἰκονομικῶν μέσων μένουν ἀνεκμετάλλευτοι, ἀναξιοπόνητοι.

‘Η ἀξιοποίησις τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν, δὲν εἶναι πάντοτε συνδεδεμένη μὲ τὴν ἐλλείψιν κεφαλαίων. Θὰ ἥτο πολὺ εὐχάριστον νὰ ἐλλείπουν μόνον τὰ κεφάλαια, καὶ νὰ διαθέτωμεν ὅλα τὰ ἄλλα, τὰ ὅποια χρειάζεται ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις. ’Ασφαλῶς, δὲν πρόκειται περὶ αὐτοῦ.

Ο Κρατικὸς προϋπολογισμὸς δόμως, ὑποχρέωσιν ἔχει ὡς πρὸς τὸ σημεῖον αὐτὸν νὰ συμβάλῃ. Δηλαδὴ νὰ παρέξῃ τὰ οἰκονομικὰ μέσα, τὰς δυνατότητας διὰ τὴν ἀξιοποίησιν, καὶ ἀξιοποίησις τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν σημαίνει ἀπασχόλησις, σημαίνει αὔξησις ἐθνικοῦ καὶ ἀτομικοῦ εἰσοδήματος, σημαίνει ἀνάπτυξις.

Ο Κρατικὸς προϋπολογισμὸς ἔμφανίζεται ἐπομένως πολλαπλῶς χρήσιμος θεσμὸς διὰ τὴν σημερινὴν κοινωνίαν. ‘Η ἐπέκτασις τὴν ὅποιαν παρουσιάζει μὲ τὴν χρησιμότητα τοῦ εἰδικωτέρου θεσμοῦ, τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως, ὑποδηλοῦ τὴν ἀναγκαιότητα, τὴν ὅποιαν ἡ σημερινὴ κοινωνία ἔχει ἀπὸ τὴν ἐλλείψιν αὐτὴν τῆς ἀναπτύξεως.

Γνωρίζετε ἀσφαλῶς ὅλοι, δτι ὁ δρόμος τῆς φυγῆς, τὸν ὅποῖον ἀκολουθοῦν οἱ νέοι ἀπὸ τὰς ἀγροτικὰς περιφερείας, δημιουργεῖ ἕνα πρόβλημα σύνθετον, τοῦ ὅποιου τὸ περιεχόμενον συνδέεται ὅχι μόνον μὲ οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ κριτήρια, ἀλλὰ εὐθέως μὲ τὴν ἀμυναν τοῦ Κράτους.

‘Εὰν θελήσωμεν, νὰ ἔξετάσωμεν τὸ θέμα, εἶναι ἀπλῆ ἡ ἀπάντησις. “Οτι εἴναι προτιμότερον, δυστυχῶς, νὰ ἀναχωροῦν οἱ νέοι τῆς Ελλάδος εἰς τὸ ‘Εξωτερικὸν ἀπὸ τοῦ νὰ παραμείνουν ἐδῶ, καὶ νὰ δημιουργηθῇ κοινωνικὸν πρόβλημα, δέξυτερον ἀπὸ τὸ δτι τὸ ἔχομεν μέχρι σήμερον αἰσθανθῆ. Καὶ ἡ κίνησις τοῦ πληθυσμοῦ, τὸ δημογραφικόν, μᾶς πληροφορεῖ δτι περίπου ἕνα τοῖς ἑκατὸν αὐξάνεται ὁ πληθυσμὸς κατ' ἔτος εἰς τὴν Ελλάδα. ’Η ἔξοδος τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ ἔχει περάσει πολὺ τὸ ποσοστὸν αὐτό. Καὶ τὸ ἔχει περάσει, διότι ἐλλείπουν αἱ περιπτώσεις, αἱ εὐκαιρίαι ἀπασχολήσεων.

Αὐτὸς ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει προβάλλει ὡς ἐπιτακτικὸν θέμα ἀμύνης. Διότι, οἱ νέοι οἱ δύο τοι διπέρχονται εἶναι δὲ ἔθνικὸς στρατὸς καὶ εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν, δὲν εἶναι μόνον ἡ ζημία τὴν δύοταν ὑφίσταται τὸ Κράτος. Διότι ἐλλείψει ἀπασχολήσεων, ἀναχωροῦν εἰς τὸ Ἑξατερικὸν οἱ νέοι διὰ τοὺς δύοταν ἔχει τόσα δαπανήσει τὸ Κράτος, ἔχει προσφέρει τόσα, ὥστε νὰ ἔχουν τὴν εἰδίκευσιν τὴν δύοταν ἔχουν καὶ τὴν δύοταν συναποκομίζουν, ἀλλ’ ὅταν, δὲ μὴ γένοιτο χρειασθῆ νὰ διαταχθῇ ὁ νέος αὐτὸς νὰ στρατευθῇ, θὰ εἶναι ἐπόμενον νὰ ἀπουσιάζῃ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Τὸ πρόβλημα λοιπὸν καθίσταται ἐπιτακτικὸν καὶ δὲν ἐπιδέχεται ἀναβολήν. "Οτι ὑποχρέωσις τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ εἶναι περισσότερον ἀκόμη νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν δραστηριοποίησιν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν τῆς ἀπασχολήσεως, δηλαδὴ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ὥστε νὰ ἔλθῃ αὐτομάτως μία ἀνακοπὴ εἰς τὴν ἔξοδον τῶν νέων πολιτῶν ἀπὸ τὴν χώραν μας.

"Απὸ τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν δύοταν ἡ ἐκβιομηχάνισις χωλαίνει ὡς παρ' ἡμῖν, δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι ἔχουν πραγματοποιηθῇ βήματα, ἀλλά, ὅχι ἀρκετά. δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχωμεν τὴν ἀπαίτησιν νὰ μένουν οἱ νέοι ἀνεργοὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, μόνον διὰ τὰ ἴδαικα. Αὐτὸς θὰ ἥτο οὐτοπία, ἡ δύοταν δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὸν ρεαλισμὸν ὁ δύοτος πρέπει νὰ μᾶς διέπῃ.

"Ο κρατικὸς λοιπὸν προϋπολογισμός, καλεῖται νὰ διαδραματίσῃ ἕνα ρόλον οὐσιαστικώτερον καὶ ἀποφασιστικώτερον. Νὰ δραστηριοποιήσῃ ὅσον εἶναι δυνατόν, καὶ ὅσον ἐπιτρέοντας τὰ ὄρια τῆς χρησιμοποιήσεως, δλα τὰ προγράμματα τῆς γεωργικῆς, βιομηχανικῆς, γενικῶς πάσης οἰκονομικῆς δραστηριότητος.

"Εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, τὸ θέμα τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, συνδέεται ἀκόμη καὶ μὲ τὸν ἐλλειμματικὸν προϋπολογισμόν. Τελευταίως, ἡ ἔννοια, ἀπὸ τὰ ἐπιστημονικὰ πλαίσια, ἔχει μεταπηδήσει ἀλλοῦ. Θὰ ἥθελα μόνον νὰ θέξω παρεμπιπτόντως, ὅτι τὸ Κράτος, δὲν ἔχει τὴν εὐχέρειαν, οὕτε καὶ ἐπιτρέπεται διὰ λόγους οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, νὰ κλονίσῃ τὰ θεμέλια τῆς νομισματικῆς σταθερότητος.

Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, τὸ χρῆμα τὸ δύοτον εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκδίδῃ, προκειμένου νὰ χρηματοδοτῇ προγράμματα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, πρέπει νὰ τελῇ ἐν ἀρμονίᾳ γενικῶς τοῦ νομισματικοῦ μας μεγέθους, καὶ τῆς ἀντοχῆς τὴν δύοταν εἶναι δυνατὸν νὰ παρουσιάσῃ εἰς δεδομένον χρόνον, τὸ κάλυμμα τὸ δύοτον συνδέεται μὲ τὸ ἔθνικόν μας νόμισμα. Νομισματικὴ πολιτική, ἡ δύοταν θὰ θέσῃ εἰς κίνδυνον τὰ θεμέλια τῆς σταθερότητος, κατὰ τὴν προσωπικήν μου γνώμην, εἶναι ἐπικίνδυνος. Εἶναι δυσχερής καὶ πρέπει ν' ἀποφεύγεται.

Τὸ πρόβλημα λοιπὸν τοῦ ἐλλειμματικοῦ προϋπολογισμοῦ, τὸ νὰ δημιουργήσωμεν λοιπὸν αὐτομάτως, μίαν ὑπέρμετρον χρηματοδότησιν εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν, εἶναι συνδεδεμένον μὲ τὸν κρατικὸν προϋπολογισμόν, ἀλλά,

ἐπαναλαμβάνω νομίζω κατὰ τὴν ἀτομικήν μου γνώμην, ὅτι πρέπει ν' ἀποφεύγεται.

'Απὸ πληροφορίας τὰς ὁποίας ἔχω ἀπὸ Καθηγητάς μου, ἐκεῖ ὅπου ἐφηρμόσθη τὸ πρόγραμμα τῆς ἀναπτύξεως, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸν ἐλλειμματικὸν προϋπολογισμόν, ὅπως εἰς τὰ κράτη τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς, τῆς Νοτιοανατολικῆς Ἀσίας, ἀπέτυχεν. Καὶ ἡ ἀποτυχία αὐτῇ ἔχει καὶ ἔνα ἀκόμη ἐπακόλουθον. "Οτι, δχι μόνον δὲν προωθεῖ, δὲν ἐπιλύει τὰ προβλήματα τὰ οἰκονομικὰ καὶ τὰ δημοσιονομικά, ἀλλὰ ἀντιστρόφως, κρημνίζει καὶ τὴν οἰκονομικήν σταθερότητα, ἐὰν ὑπῆρχε βεβαίως, εἰς τὴν χώραν, ἡ ὁποία ἀποπειρᾶται διὰ τοῦ ἐλλειμματικοῦ προϋπολογισμοῦ, νὰ ἐπιλύῃ τὰ προβλήματα τῆς ἀναπτύξεως.

'Ασφαλῶς, ὁ κρατικὸς προϋπολογισμός, θὰ αἰσθανθῇ τὴν διόγκωσιν τὴν νομισματικήν, ὅταν, ὡς σκοπόν, ὡς ἀποστολὴν ἔχῃ ὅπως ἐν προκειμένῳ, τὴν οἰκονομικήν ἀνάπτυξιν. 'Αλλά, ἐπαναλαμβάνω, ὅτι πρέπει νὰ τελῇ εἰς μίαν ἀρμονίαν, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρξῃ τὸ κακὸν ἀποτέλεσμα τὸ ὁποῖον ἔξεθεσα προηγουμένως.

Δὲν παύω νὰ πιστεύω, ὅτι πᾶσα οἰκονομικὴ πολιτική, εἶναι ἔξαρτησις τῆς πολιτικῆς. Καὶ ἐδῶ ἀκριβῶς ἔγκειται ἡ δυσχέρεια, ὅτι ἡ πολιτικὴ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀγνοήσῃ τὸν κίνδυνον, δ ὁποῖος ἐμφανίζεται ὡς ἐπακόλουθον καὶ νὰ θελήσῃ νὰ προχωρήσῃ εἰς μίαν ἀλματώδη χρηματοδότησιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἀκριβῶς τὴν ἐπιτάχυνσιν. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ πολιτικὴ ἔξουσία, ἡ πολιτικὴ παράταξις, ἡ ὁποία διοικεῖ τὸν τόπον, νὰ θελήσῃ νὰ ἀκολουθήσῃ μίαν ὁδόν, ἡ ὁποία θὰ φέρῃ ἐνωρίς, ἡ βραδέως, μίαν φοβερὰν ἀνωμαλίαν, μίαν διόγκωσιν τοῦ νομισματικοῦ μεγέθους τὸ ὁποῖον θὰ συμπαρασύρῃ ὅλα τὰ ἄλλα οἰκονομικὰ μεγέθη, καὶ θὰ διαρρήσῃ τὴν κατάστασιν εἰς πληθωρισμόν.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἔννοια συνδέεται ἀκριβῶς καὶ μὲ τὸ ὑπὸ ἀνάπτυξιν θέμα, θὰ σᾶς ἀναφέρω, ὅτι καὶ ὁ πληθωρισμὸς ἀποτελεῖ ἔνα μέσον διὰ τὴν προσπάθειαν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Εἶναι ὅμως κατὰ τὴν γνώμην μου καὶ αὐτὸ ἐπικίνδυνον, ἡ δημιουργία δῆλος. ἐκ τῶν προτέρων, γνωστοῦ δόντος ποιᾶ θὰ εἶναι τὰ ἀποτελέσματα ἐνὸς πληθωρισμοῦ, ἐὰν ἡ πολιτικὴ ἔξουσία φύσῃ εἰς τὸ σημεῖον νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν πληθωρισμόν, δ ὁποῖος κυρίως θὰ θίξῃ καὶ ἀμέσως τοὺς ἐργαζομένους. Εἶναι ἡ κατηγορία τῶν πολιτῶν, ἡ ὁποία θὰ θιγῇ τὸ πρῶτον, καὶ θὰ ἀποζημιωθῇ τελευταίᾳ.

Τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι ἡ ἀποστολὴ τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, εἰς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν, ὑπὸ τὴν δυναμικήν τῆς μορφήν, εἶναι τελείως διάφορος, καὶ πρέπει νὰ ἀναμένεται διάφορος, περισσότερον δημιουργικὴ καὶ θαρραλέα, ὥστε, νὰ ἀναμένῃ κανεὶς τὰ ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα, ἡ σημερινὴ ἐποχὴ ἐπιβάλλει.